

Pięknieje
Wielkopolska
Wieś
s. 3

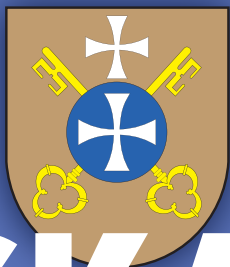

Poboczna kolej
powiatowa
s. 6-8

Lato pełne
radości
i kreatywności
s. 9

ISSN 1429-2130

gazeta **SKALMIERZYCKA**

BEZPŁATNY INFORMATOR GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE

SIERPIEŃ, NR 8(381)/2025

Zakończono remont dachu na tzw. „Cle”

s. 2

„Szlakiem ciekawości” - I piknik naukowy CKiBP s. 11

Zakończono remont dachu na tzw. „Cle” w Nowych Skalmierzycach

Zakończyła się inwestycja przy ul. Kaliskiej 36 w Nowych Skalmierzycach. Budynek potocznie zwany „Cłem” przeszedł kompleksowy remont dachu, który pozwolił zabezpieczyć i odnowić ten ważny element lokalnego dziedzictwa.

Zakres prac obejmował m.in. częściową wymianę konstrukcji dachowej, impregnację istniejącej więźby, wykonanie nowego pokrycia, obróbki blacharskie, odwodnienie dachu, montaż wyłazów dachowych oraz wzmocnienie i docieplenie stropu nad poddaszem. Łączny koszt inwestycji

wyniósł 1.282.417,96 zł, z czego 999.500,00 zł pokryło dofinansowanie pozyskane w ramach rządowego programu Polski Ład – Budynki Zabytkowe.

– Budynek przy Kaliskiej 36 to cenny obiekt dla historii naszej miejscowości. Pełnił niegdyś funkcję siedziby Pruskiego Głównego

Urzędu Celnego i był kluczowym punktem nowo powstałej osady granicznej w czasach zaborów. Dziś możemy cieszyć się tym, że udało się go zabezpieczyć i zachować dla przyszłych pokoleń. To kolejny przykład na to, jak skutecznie sięgamy po zewnętrzne środki, aby ratować i pielęgnować nasze dziedzictwo – podkreślił burmistrz Jerzy Łukasz Walczak.

Zrealizowane prace nie tylko poprawiły stan techniczny budynku, ale także przyczyniły się do zachowania jego historycznego charakteru. To ważny krok w ochronie i rewitalizacji zabytków na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Magdalena Kąpielska
Fot. Dariusz Smółka

Święto policji

31 lipca w Lewkowie odbyły się uroczyste obchody Święta Policji, które zgromadziły przedstawiciele samorządów, służb mundurowych oraz instytucji wspierających lokalne bezpieczeństwo.

Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce była reprezentowana przez Burmistrza Jerzego Łukasza Walczaka, który wziął udział w ceremonii, wyrażając uznanie dla pracy funkcjonariuszy.

Obchody rozpoczęły się od mszy świętej w intencji policjantów oraz ich rodzin, a następnie kontynuowane były na dziedzińcu pałacu, gdzie odbyła się oficjalna część uro-

czystości. Wręczono awanse, odznaczenia i medale, w tym z okazji 100-lecia służby kobiet w Policji oraz jubileuszu 35-lecia NSZZ Policjantów. Były to ważne momenty, które podkreślały rolę funkcjonariuszy w budowaniu bezpieczeństwa w Polsce.

Dużą rolę w uświetnieniu wydarzenia odegrała Miejsko-Gminna Orkiestra Dęta przy OSP Skalmierzyce, której występ do-

dał uroczystości wyjątkowego charakteru. Po części oficjalnej odbył się piknik mundurowy, gdzie goście mogli zapoznać się ze sprzętem służb oraz uczestniczyć w licznych atrakcjach.

Samorząd z dumą wspiera takie inicjatywy i współpracuje z Policją na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa naszej lokalnej społeczności. Obchody Święta Policji to doskonała okazja do wyrażenia wdzięczności i szacunku dla funkcjonariuszy, którzy każdego dnia dbają o nasze bezpieczeństwo.

Aleksander Liebert
Fot. Starostwo Powiatowe
w Ostrowie Wielkopolskim

Fot. Facebook Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Krzysztofa Grabowskiego

Gałązki Wielkie i Nowe Skalmierzyce zyskają nowe przestrzenie do rekreacji i wypoczynku

Dwa projekty z gminy Nowe Skalmierzyce z dofinansowaniem w konkursie „Pięknie Wielkopolska Wieś”

Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyznał wsparcie finansowe dla dwóch projektów zgłoszonych przez samorząd Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce w ramach XV edycji konkursu „Pięknie Wielkopolska Wieś” – edycja 2025.

Uroczyste podpisanie umów z beneficjentami odbyło się 15 lipca 2025 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Przygodzicach. Podczas wydarzenia gminę reprezentowała skarbnik Agnieszka Sipka wraz z przedstawicielami miejscowości, których projekty uzyskały dofinansowanie – Ewą Gierszewicz i Tadeuszem Orzechowskim.

- Gałązki Wielkie zrealizują projekt pn. „Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej”. Wartość inwestycji wynosi 100.000 zł, z czego 70.000 zł stanowi pozyskane dofinansowanie.
- Nowe Skalmierzyce – ul. 3 Maja 18, siedziba Gminnego Centrum Wsparcia

i Rozwoju „Razem”, będzie miejscem realizacji zadania pn. „Zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjno-integracyjnej przy budynku”. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 98.521,13 zł, a wartość przyznanego wsparcia wyniosła 68.964 zł.

Program „Pięknie Wielkopolska Wieś”, realizowany w ramach inicjatywy „Wielkopolska Odnowa Wsi”, jest skierowany do miejscowości liczących do 5 tysięcy mieszkańców. Jego głównym celem jest poprawa jakości życia na wsi, integracja społeczności lokalnych, rozwój infrastruktury oraz pielęgnowanie lokalnych tradycji.

W tegorocznej edycji programu w powiecie ostrowskim dofinansowanie otrzymało pięć samorządów, na łączną kwotę blisko 770 tysięcy złotych.

W wydarzeniu uczestniczyli Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski oraz radny Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Andrzej Pichet - obaj podkreślali znaczenie zaangażowania lokalnych społeczności w zdobywaniu środków zewnętrznych i ich efektywnym wykorzystaniu.

Dzięki pozyskanym dotacjom w Gałązkach Wielkich i Nowych Skalmierzycach powstaną nowoczesne, funkcjonalne przestrzenie, które będą służyć mieszkańcom jako miejsca spotkań, rekreacji i integracji. Prace ruszą już niebawem, a pierwsze efekty będzie można zobaczyć tej jesieni.

Dariusz Berek
Magdalena Kąpielska

Nowe wiaty edukacyjne przy trzech gminnych szkołach

W trosce o rozwój edukacji ekologicznej przy trzech gminnych szkołach podstawowych powstaną wiaty, które umożliwią prowadzenie zajęć na świeżym powietrzu.

Inwestycja uzyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w ramach działań związanych z edukacją ekologiczną. Pokryje ono 65% kosztów projektu, którego wartość szacowana jest na 167.000 zł. Realizacja przedsięwzięcia planowana jest do 10 listopada 2025 roku.

Wiaty o powierzchni do 35 m² powstaną kolejno przy: Szkole Podstawowej im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach, Szkole Podstawowej im. Powstańców

Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach oraz Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach. Każda z nich zostanie wyposażona w minimum pięć tablic edukacyjnych obejmujących tematy związane z efektywnością energetyczną, ochroną powietrza, gospodarką o obiegu zamkniętym, ochroną bioróżnorodności oraz ochroną wód. Dodatkowo, wiaty będą wyposażone w stoły i ławy, które pozwolą na komfortowe prowadzenie zajęć terenowych dla całych klas.

Celem projektu jest stworzenie warunków do prowadzenia różnorodnych lekcji ekologicznych w plenerze. Taka forma zajęć ma wzbogacić proces nauczania i zachęcić uczniów do aktywnego zaangażowania w ochronę środowiska. Nauczyciele przygotowują także konspekty i karty pracy, aby nowa infrastruktura mogła być wykorzystana w pełni. Burmistrz Jerzy Łukasz Walczak podkreśla - *Edukacja ekologiczna jest kluczowa dla kształtowania prośrodowiskowych postaw wśród młodego pokolenia. Dzięki tym wiatom uczniowie będą mogli uczyć się o ochronie przyrody nie tylko z książek, ale także w praktyce, podczas zajęć na świeżym powietrzu.*

Magdalena Kąpielska

Nowe Skalmierzyce wspierają pszczoły i dzikie zapylacze

Na terenie przy świetlicy na tzw. Dąbku do końca września br. realizowany będzie projekt pn. „Działania na rzecz ochrony i odbudowy populacji pszczoł oraz dzikich owadów zapylających na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce”.

To kolejna już inicjatywa, która wpisuje się w strategię Gminy na rzecz ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu.

Projekt powstał z myślą o ochronie owadów zapylających, które są niezwykle ważne dla bioróżnorodności i wysokich plonów w rolnictwie. Dzięki jego realizacji poprawi się stan przyrodniczy terenów rolniczych, a mieszkańcy zyskają przestrzeń sprzyjającą edukacji ekologicznej i integracji.

W ramach przedsięwzięcia przewidziano:

- nasadzenia drzew i krzewów miododajnych, które będą kwitły w różnych porach roku, zapewniając stały dostęp do nektaru i pyłku,
- utworzenie siedlisk dla dzikich owadów zapylających,
- zakup 5 pni pszczelich i założenie nowych rodzin pszczelich w celu odbudowy populacji pszczoł na terenie gminy.

Plany zakładają również zastosowanie nowoczesnych metod pszczelarskich, w tym hodowlę ras pszczoł odpornych na choroby

oraz monitoring warunków panujących wewnątrz uli. Takie rozwiązania nie tylko zwiększą efektywność produkcji miodu, ale przede wszystkim pomogą chronić owady i ich naturalne siedliska.

– *Ochrona owadów zapylających to inwestycja w przyszłość Gminy. To dzięki pszczołom i dzikim zapylaczom mamy zdrowe plony,*

kwitnące łąki i zrównoważony ekosystem – podkreśla burmistrz Jerzy Łukasz Walczak. – Jestem przekonany, że realizacja tego projektu przyniesie korzyści nie tylko środowisku, ale również mieszkańcom, którzy coraz częściej angażują się w działania proekologiczne.

Wartość projektu wynosi 25.700 zł, z czego 21.845 zł pokryje dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, co stanowi 85% kosztów inwestycji.

Magdalena Kąpielska

Fot. Dariusz Smółka

Konkurs „Zdjęcie do kalendarza Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce 2026”

**UWAGA – konkurs
Pokaż piękno naszej Gminy!**

Zachęcam wszystkich mieszkańców – bez względu na wiek – do wzięcia udziału w konkursie fotograficznym „Zdjęcie do kalendarza Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce 2026”.

- Szukamy kadrów, które najlepiej oddają charakter i urok naszej Małej Ojczyzny. Najciekawsze zdjęcia znajdą się w przyszłorocznym kalendarzu gminnym!
- Na prace czekamy w dniach **11 sierpnia - 30 września 2025.**

Na autorów najlepszych zdjęć czekają atrakcyjne nagrody!

- I miejsce – bon podarunkowy o wartości 900,00 zł
- II miejsce – bon podarunkowy o wartości 600,00 zł
- III miejsce – bon podarunkowy o wartości 400,00 zł

Szczegóły i regulamin: www.noweskalmierzyce.pl

**Zrób zdjęcie – uchwyc moment –
zostań częścią kalendarza 2026!**

BURMISTRZ GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE
JERZY ŁUKASZ WALCZAK ZAPRASZA NA

KONKURS FOTOGRAFICZNY

ZDJĘCIE DO KALENDARZA
GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE

2026

- ✓ Promocja walorów Gminy i Miasta
- ✓ Brak ograniczeń wiekowych
- ✓ Wartościowe nagrody
- ✓ Najlepsze zdjęcia zostaną wydane w kalendarzu na rok 2026
- ✓ Do dwóch fotografii na osobę

NA PRACE CZEKAMY DO 30 WRZEŚNIA!
zasady i regulamin na www.noweskalmierzyce.pl

Co w „Granicy” piszczy?

W dniach 30.06–13.07 w miejscowości Pasterka w Górach Stołowych odbył się kolejny w historii naszego szczeptu obóz harcerski. Tegoroczny wypoczynek utrzymany był w tematyce mitologii słowiańskiej, a sam jego przebieg przypominał zanurzenie się w świat pradawnych Słowian. W ciągu dwóch tygodni doświadczyliśmy wielu wspaniałych przygód, zawiązaliśmy nowe przyjaźnie, a przy tym świetnie się bawiliśmy.

Przede wszystkim odbyliśmy wiele wycieczek. W pierwszym tygodniu udaliśmy się nad wodospad Pośny, odwiedziliśmy Muzeum – Skansen w Pstrążnej, zawędrowaliśmy na najwyższy szczyt Gór Stołowych – Szczeliniec Wielki. W drugim tygodniu obozu odbyły się jeszcze dwie wycieczki: pierwsza do Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju, a druga – do naturalnej rzeźby Skalnejszej Czaszki.

Na obozie, poza zajęciami programowymi, mieliśmy jeszcze wiele innych atrakcji.

Odbyły się: chrzest harcerski, który przeprowadzili dla nas słowiańscy bogowie, mistrzostwa w baloniadzie oraz wiec słowiański. Nie mogło zabraknąć również poważnych i istotnych momentów. Do drużyny harcerskiej zawitało wielu z naszych zuchów, tak samo jak 47 DW „Popioły” przyjęła w swoje szeregi sporo harcerzy starszych z 12 DHS. Zmiany zaszły również w naszej kadrze. W 12 Drużynie Harcerzy Starszych „Legiony” funkcję przybocznej oddała dh. pwd. Zofia Adamiak. 8 Gromada

Zuchowa „Lisie Bractwo” powitała na funkcji przybocznej dh. Zuzannę Sibczak, a 11 Drużyna Harcerska „Białe Kruki” – dh. Emilię Kurdyk. W 11 DH funkcję drużynową, po wielu latach, oddała dh. pwd. Katarzyna Wasielewska, przekazując ją dh. Hubertowi Krępczyńskiemu. Gratulacje! Oba druhom dziękujemy za wielki wkład w działanie naszego szczeptu.

Nasz tegoroczny obóz zakończyliśmy – zgodnie z tradycją – ostatnim ogniskiem, czyli watrą. Teraz, zbierając siły po obozie, szykujemy plany na następny rok harcerski i 100-lecie naszego szczeptu, które przypada w przyszłym roku.

Jakub Gabiś

Zdjęcie szczeptowe – fot. Karolina Olek

Skansen – fot. Jakub Gabiś

Watra – fot. Mariia Mykhalczuk

11 DH – fot. Gabriela John

Poboczna kolej powiatowa z Ostrowa do Skalmierzyc w 1896 r.

O skalmierzyskiej kolei żelaznej pisano już wiele na łamach tak „Gazety Skalmierzyskiej”, jak i lokalnej prasy. Ostatnie artykuły w naszej gazecie zatytułowane „Jak o szybką kolej wojowano” spotkały się z dużym zaciekawieniem czytelników.

Gdy wspomina się o kolei w Nowych Skalmierzycach, najczęściej jest to temat dworca z roku 1906 oraz dużej stacji granicznej. Jednak początki kolei w przygranicznych Skalmierzycach są nieco wcześniejsze i pozostały jeszcze nieliczne jej ślady – choćby budynek pierwszego dworca kolejowego w centrum miasteczka przy Placu Wolności. Cofnijmy się więc do czasu, gdy w tym miejscu rozciągały się jeszcze pola należące do parafii w Skalmierzycach.

Początki kolei skalmierzyskiej

W drugiej połowie XIX wieku na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego nastąpił znaczny wzrost budowy sieci kolejowej i gotowe już były główne połączenia dużych miast wschodnich Prus z Berlinem, Kolonią i innymi znaczącymi ośrodkami przemysłowymi w Niemczech. Były to linie o znaczeniu strategicznym dla państwa pruskiego, wpływające zarazem na rozwój gospodarki regionów, przez które przebiegały. Dlatego też to właśnie sfery kupiecko-przemysłowe zabiegały o budowę linii kolejowych łączących duże ośrodki przemysłowe.

Jak to najczęściej bywa wszelkim daleko sięgającym planom rozwoju linii kolejowych przeszkadzały względy polityczne związane z wybuchem w 1870 roku wojny niemiecko-francuskiej. Już od połowy XIX wieku zaczęto planować budowę połączenia Poznania z Warszawą, na co zgodę wyraziły władze rosyjskie, a najbardziej optowały za tym rozwiązaniem sfery przemysłowe Poznania. Gdy sprawa była już przesądzona, do akcji wkroczył Wrocław, który zaproponował budowę linii kolejowej do Warszawy przez Oleśnicę – Podzamcze i graniczny Wieruszów.

Atutem tego planu miało być ujęcie w tej trasie intensywnie rozwijającej się gospodarczo Łodzi, gdzie w tym czasie powstawały manufaktury Scheiblera, Izraela Poznańskiego i wielu innych przemysłowców. Propozycję tę poparły też władze rosyjskie, a sam Poznań wycofał się z partycypowania w budowie linii Poznań – Warszawa. Już w marcu 1870 r. rozpoczęto roboty ziemne na odcinku Oleśnica – Podzamcze. Trasa ta miała stać się najważniejszą linią łączącą Niemcy z Rosją. Jednak po wybuchu wojny Niemiec z Francją, wobec realnego zagrożenia rozwoju konfliktu na miarę europejską, Rosja wycofała się z wszelkich planów rozwoju sieci kolejowej w Królestwie Polskim. Na zmianę planów rosyjskich wpływ miało powstanie nowej potęgi Rzeszy Niemieckiej, która stanowiła realne zagrożenie dla wpływów rosyjskich w Europie środkowej.

Gdy w roku 1873 rozpoczął się kryzys finansowy, zapomniano o budowie połączenia Wrocławia z Warszawą. W roku 1882 Prusy wyraziły zgodę na połączenie linią kolejową Poznania z Wrześnią w pobliżu granicy z Rosją. W roku 1885 połączono linią kolejową Leszno z Ostrowem, co było w planach już od 20 lat. Brakowało jednak połączenia tej linii z graniczną komorą celną w Skalmierzycach. Ostrów w tym czasie stał się linią węzłową dla pociągów z Kluczborka do Poznania a także Leszna.

Planowane połączenie Ostrowa ze Skalmierzycami i dalej z Kaliszem miało być finansowane ze środków prywatnych i realizowane jako tzw. kolej poboczna, czyli powiatowa, na podstawie wydanej przez parlament pruski ustawy o kolejach i bocznicach prywatnych z 30 lipca 1892 r. Po

okresie napięcia politycznego między Rosją i Prusami zakończyła się też w roku 1894 wojna celna między tymi państwami i zanościło się na szeroki rozwój gospodarczy, do czego dążyły szybko rozwijające się sfery przemysłowe tak Prus jak i Królestwa Polskiego, w którym prym wiodła bawełniana Łódź a także graniczny Kalisz. Zakończenie wojny celnej zaowocowało odrodzeniem się planów przedłużenia linii kolejowej z Leszna do Kalisza – oczywiście przez graniczne Skalmierzycy. Plany zaczęto dość szybko realizować, gdyż zaangażował się w nie wybitny budowniczy kolei pobocznych Theodor Friedrich Carl Lenz – główny udziałowiec i twórca prywatnej spółki Lenz & Co. (w nomenklaturze niemieckiej Eisenbahnbau und Betriebsgesellschaft Lenz & Co GmbH). Spółka ta specjalizowała się w projektowaniu, budowie oraz eksploatacji kolei linii drugorzędnych nazwanych potocznie powiatowymi lub pobocznymi. Budowa linii kolejowej jednotorowej z Ostrowa do Skalmierzyc rozpoczęła się 24 lipca 1895 roku, a już w lutym 1896 nastąpiło jej szumne otwarcie z udziałem władz państwowych pruskich i rosyjskich oraz miejscowego ziemiaństwa. Jako kolej prywatna eksploatowana była tylko przez 6 lat, gdyż w roku 1902, na wyraźne życzenie strony rosyjskiej, została przejęta przez pruskie koleje państwowe w związku z planami połączenia jej z Koleją Warszawsko-Kaliszką.

Theodor Friedrich Carl Lenz – budowniczy kolei ostrowsko-skalmierzyskiej

Kim był Lenz, budowniczy pierwszej kolei, która dotarła do Skalmierzyc? Ten utalentowany i przedsiębiorczy przemysłowiec urodził się w rodzinie ziemiańskiej w miejscowości Redło (niemieckie Pflugrade) koło dzisiejszego Nowogardu w dniu 9 listopada 1846 roku i tam też został pochowany po śmierci w 1930 r. Przed kilku laty regionalni miłośnicy odnaleźli jego grób z zachowaną tablicą pomnikową. Jego rodzina pochodziła ze Szczecina i tam też uczęszczał do szkół, kończąc szkołę handlową. W wieku

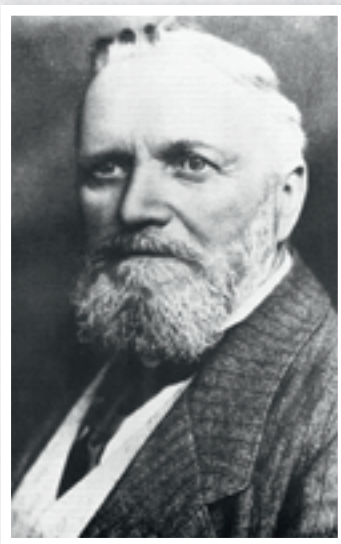

20 lat rozpoczął pracę na kolejach niemieckich, a po wybuchu w 1870 r. wojny z Francją pracował w sektorze budowlanym Szczecina. W roku 1876 zrobił użytek ze zdobytego doświadczenia kolejowo-budowlanego, zakładając własną spółkę budownictwa kolejowego. Wykorzystał koniunkturę na wypełnienie luki w budowanie linii kolejowych szczebla lokalnego, tworząc tzw. linie powiatowe w oparciu o uchwaloną ustawę rządową powołującą do istnienia linie kolejowe o znaczeniu lokalnym. Terenem jego działania było Pomorze, a z czasem także Śląsk. Na przełomie wieków XIX i XX siedziba spółki została ulokowana w Berlinie, ale utworzono jednocześnie oddziały w Szczecinie Kolonii i we Wrocławiu. Do wybuchu I wojny światowej spółka Lenza wybudowały na terenie Prus około 100 linii kolejowych o łącznej długości 5000 km. W warunkach zmienionych po zakończeniu I wojny światowej spółka Lenza prowadziła ruch na liniach pobocznych tak, że po jego śmierci pozostało im 30 linii kolejowych i nieco ponad 1000 km torów. Theodor Lenz jako przemysłowiec pomorski angażował się w życie społeczne i gospodarcze Szczecina. Był radnym miasta a także zabiegał o rozbudowę portu morskiego, wykorzystując jego położenie przy Bałtyku. Wśród wielu linii kolejowych, które wybudował, są jeszcze dziś prosperujące, ale w nieco zmienionym kształcie. W latach 1897-1906 firma działała na tzw. Kolei Sowiogórskiej, Kolei Stołowogórskiej a także w Ząbkowicach, Jaworze, Malczycach i Bolesławcu.

Aby uzyskać jak najniższe koszty eksploatacji, spółka Lenza budowała linię z reguły według jednego ustalonego wzorca i planu. Dlatego też budynki stacyjne na linii skalmierzyskiej były do siebie podobne. W każdym znajdował się budynek dyżurnego ruchu, który obsługiwał mechaniczny system sterownia sygnalizacją kolejową. Każda nastawnia posiadała ciąglowe – mechaniczne urządzenia sterowania nastawianiem zwrotnic i semaforów. Na każdej stacji znajdowała się poczekalnia dla podróżnych, kasa biletowa obsługiwana najczęściej przez

dyżurnego ruchu oraz pomieszczenia bagażowe niezbędne przy nadawaniu przesyłek towarowych.

Po zmianach politycznych i ustaleniach pokojowych po II wojnie światowej linie kolejowe na terenie Pomorza, Śląska czy okręgu wrocławskiego zostały znacjonalizowane, ale w większości prowadziły działalność transportową. Dopiero na przełomie lat 70/80 XX wieku niektóre z nich zostały zamknięte. Obecnie dostrzec można renesans połączeń kolejowych, zwłaszcza w rejonie Dolnego Śląska. Firma Lenz po wojnie nie prowadziła już działalności transportowej, a ostateczny jej kres i likwidacja nastąpiły w roku 1970 - 40 lat po śmierci założyciela Theodora Carla Lenza.

Friedrich Carl Lenz

Kolej poboczna ostrowsko-skalmierzyska

Gdybyśmy próbowali dziś porównać trasę przebiegu 16,5 km linii kolejowej z Ostrowa do Nowych Skalmierzyc z tą z roku 1896 dostrzeżemy zmiany, jakie zaszły szczególnie w okresie II wojny światowej w związku z niemieckim planem OTTO, przystosowującym tę linię do niemieckiej ekspansji na wschód. Pierwotna stacja w Czekanowie została wtedy przeniesiona do Kołatajewa, przy czym zachowano jej nazwę „Czeka-

nów”. Także wówczas powstał posterunek odgałęźny Stary Staw dla łącznicy tej linii z koleją Ostrow – Poznań. Na tej linii utworzono dla potrzeb łącznicy posterunek Franklinów. Odtąd pociągi towarowe mogły jechać do Poznania z pominięciem stacji Ostrow. W roku 1896 linia ta, wychodząca z Ostrowa, prowadziła też inną trasą przez pola Szczygliczki, przedmieście Wenecja, Karski do Czekanowa. W Czekanowie do dzisiaj zachowały dwa obiekty - stacyjny i nastawni, wykorzystywane obecnie jako mieszkania. Pierwotnie budynek stacyjny był dwukondygnacyjny, pokryty dwuspadowymi dachami z wysuniętymi okapami. Część środkowa posiada dwie kondygnacje z wysokim poddaszem konstrukcji szachulcowej, czyli tzw. mur pruski. Oprócz funkcji sterowania ruchem kolejowym budynek ten posiadał poczekalnię dla podróżnych, pomieszczenia mieszkalne dla zawiadowcy oraz tzw. bagażownię z niską rampą umożliwiającą sprawny odbiór i nadanie bagaży. Każda z zaprojektowanych stacji posiadała też usytuowane obok budynku głównego sanitariaty. Z Czekanowa linia kolejowa wychodziła w kierunku wsi Baby i biegnąc wśród pól wyraźnym nasypem (możemy go jeszcze dzisiaj dostrzec) wchodziła w trasę obecnej linii kolejowej, zmierzając do Fabianowa i Ocięża (istnieje tu jeszcze wysoki budynek mieszkalny przy byłym posterunku dróżnika). W Ociężu jeszcze niedawno istniał budynek stacyjny podobnej konstrukcji jak w Czekanowie. Od roku 1914 dyżurni ruchu tej stacji węzłowej obsługiwali także pociągi jadące do Kucharek przez Kurów i Kotowiecko. W pobliżu tego posterunku stoi do dzisiaj były budynek kolejowy wykorzystywany na cele mieszkalne. Z krajobrazu zniknęła jedynie nastawnia wykonawcza wybudowana w roku 1914 dla obsługi linii do Kucharek oraz bocznic w Ociężu. Według najnowszych informacji teren byłej bocznic kolejowej stacji Ocięż ma przejść gmina Nowe Skalmierzycze.

Ze stacji Ocięż kolej poboczna zmierzała do stacji Śliwniki, która jeszcze w okresie międzywojennym spełniała swoją rolę

i miała pełną obsługę pracowników z zawiadowcą na czele. Przy tej stacji znajdowała się niegdyś także bocznicza wykorzystywana zapewne przez majątek Wincentego Niemojowskiego do załadunku swoich towarów na wagony. Źródła podają także, że do stacji Śliwniki podczas wielkiego pogrzebu hrabianki Joanny z Ponińskich Niemojowskiej przybywali pociągiem żałobnicy podwożeni do pałacu dworskimi dorożkami. Ze Śliwnik trasą wśród pól zmierzała pierwsza kolej do dworca w Skalmierzycach, usytuowanego w centrum miejscowości, w pobliżu szosy do przejścia granicznego oraz stojącego tu Głównego Urzędu Celnego.

Gdy w lutym 1896 roku nastąpiło otwarcie pierwszej skalmierzyckiej kolei pobocznej, wydarzenie to fetowano uroczystości. Na nowy dworzec zjechali się przedstawiciele władz powiatowych tak pruskich jak i rosyjskich z gubernatorem Daraganem. Miejscowe ziemiaństwo reprezentował dziedzic Brodowski z Psar oraz ksiądz Radziwiłł z Antonina. Po wejściu do pociągu odbyła się pierwsza przejażdżka do powiatowego Ostrowa, gdzie goście podejmowani byli sutym obiadem w restauracji Stolpego. Po, jak sądzić można zakrapianym obiedzie, powrócono pociągiem do Skalmierzyc, narzekając jedynie na nieco wysokie ceny przejazdu. Planowano też zapewne, by można było doczekać się przedłużenia linii do gubernatorskiego Kalisza. W kontekście dyskusji o cenach przejazdu ówczesną koleją mogę podać, iż w tym czasie, czyli od roku 1878 za osobo/kilometr pobierano w fenigach w klasie I pociągu osobowego 9 fenigów, w klasie II - 6,67 feniga, w klasie III - 4,67 feniga. W pociągach pospiesznych ceny te kształtowały się odpowiednio: I - 8 fenigów, II - 6 fenigów, III - 4 fenigi. Ze zniżki 50 % korzystała młodzież. W roku 1907, po zmianie taryfy przewozowej, ceny biletów spadły przeciętnie w każdej klasie o 1 feniga. W praktyce droższe były bilety na dłuższe trasy, gdyż do biletów powyżej 60 fenigów doliczano jeszcze podatek, od którego zwolnieni byli żołnierze i robotnicy.

Tylko przez 10 lat prowadzony był ruch pasażerski na pierwszym dworcu w Skalmierzycach, gdyż 25 października 1906 r. dokonano otwarcia ruchu kolejowego na olbrzymim dworcu granicznym, który odegrał znaczącą rolę w dziejach Skalmierzyc Nowych. Dziś to nasza perełka architektoniczna, którą wszem się chwalimy, ale mamy też z nią wielki kłopot.

Jerzy Wojtczak

Sukces Kotowianek na IV Ogólnopolskich Igrzyskach Kół Gospodyń Wiejskich w Jarocinie

15 czerwca br. Koło Gospodyń Wiejskich z Kotowiecka wzięło udział w IV Ogólnopolskich Igrzyskach Kół Gospodyń Wiejskich w Jarocinie.

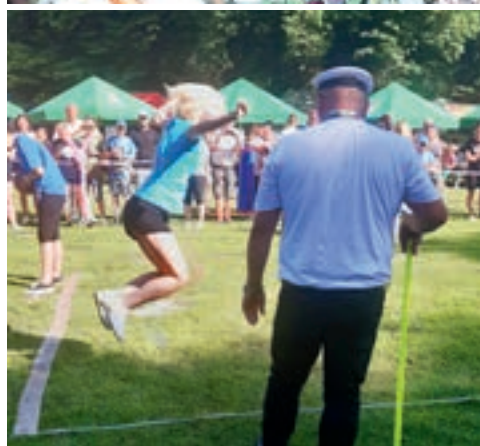
Wydarzenie przyciągnęło drużyny z całej Polski, a nasze Kotowianki po raz kolejny pokazały, że tradycja, zaangażowanie i kreatywność to ich znak rozpoznawczy.

W dobrej zabawie i konkurencjach udział brało 27 kół. KGW Kotowiecko zdobyło 2. miejsce za najpiękniejsze stoisko, które zachwycało dekoracją i regionalnym klimatem. W konkurencjach sportowych gospodynie ukończyły zaś rywalizację na 10. miejscu – z uśmiechem, humorem i sportowym duchem.

Konkurencje, jakie rozegrano podczas igrzysk: rzut piłką lekarską, skok w dal z miejsca, rzut przedmiotami do celu, slalom z piłką nożną, bieg na 60m, sadzenie i zbieranie, sztafeta oraz wybory Miss igrzysk.

Był to dzień pełen emocji, integracji i dobrej zabawy. Gratulujemy sukcesu i dziękujemy za wspaniałą reprezentację naszej miejscowości!

Weronika Ulbrych

Lato pełne radości i kreatywności – półkolonie letnie z EDUKREATOREM

Wakacje to czas odpoczynku, zabawy i niezapomnianych wspomnień – właśnie takie emocje towarzyszyły dzieciom z Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, które wzięły udział w letnich półkoloniach zorganizowanych przez Stowarzyszenie Edukreator przy Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach.

W ramach dwóch turnusów w zajęciach uczestniczyło aż 183 dzieci, którym zapewniono nie tylko fachową opiekę, ale przede wszystkim bogaty program edukacyjno-rozrywkowy.

Codziennie na uczestników czekały kreatywne wyzwania i mnóstwo atrakcji. Wspólnie z „Dobrą Pracownią” dzieci brały udział w inspirujących warsztatach rękodzielniczych, podczas których rozwijały swoje zdolności artystyczne i manualne.

W ramach wycieczki edukacyjnej odwiedziły także Zespół Pałacowo-Parkowy w Lewkowie, gdzie zorganizowano dla nich warsztaty kulinarne i plastyczne – prawdziwa uczta dla zmysłów i wyobraźni!

Nie zabrakło również czasu na sport i integrację. Podczas turnusów zorganizowano zajęcia promujące aktywny styl życia, zawody sportowe, turnieje piłkarskie oraz wyjścia na kręgielnię. Wszystko po to, by dzieci mogły nie tylko świetnie się bawić, ale także

kształtować pozytywne nawyki związane z dbaniem o zdrowie i relacje z rówieśnikami.

W ramach półkolonii odwiedziono także kino Helios w Kaliszu, gdzie dzieci obejrzały wartościowe filmy edukacyjne, które w przystępny sposób pokazywały znaczenie przyjaźni i empatii.

Letnie półkolonie z EDUKREATOREM były nie tylko formą aktywnego wypoczynku, ale także elementem wspierającym rozwój społeczny i emocjonalny dzieci. Całe przedsięwzięcie zostało współfinansowane z budżetu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce a także w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom, rodzicom i współorganizatorom za wspólnie spędzony czas i już teraz nie możemy się doczekać kolejnych edycji!

Stowarzyszenie EDUKREATOR
przy Szkole Podstawowej w Skalmierzycach

Dodatkowa akcja poboru krwi

5 lipca br. Klub Honorowych Dawców Krwi Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce zorganizował dodatkową, „115a” akcję poboru krwi, drugą wraz ze strażakami z OSP Boczków, KGW Boczków oraz sołectwem Boczków. Przedsięwzięcie odbyło się w tu-tejszej sali wiejskiej.

Zgłosiło się 25 osób (w tym 8 pań, 2 osoby po raz pierwszy). Po badaniach krew oddały 22, co dało 9,900 ml życiodajnego leku.

Rower wylosował mieszkaniec gminy Nowe Skalmierzyce. *Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu tej akcji: krwiodawcom, sponsorom i darczyńcom, strażakom, sołtysowi, paniom z KGW i każdemu, kto dołożył cegiełkę przy naszej akcji* – podsumował prezes Klubu HDK Henryk Olejnik.

Dzięki sponsorom organizatorzy zapewnili krwiodawcom upominki, słodkości i gorące posiłki.

Koncert orkiestry dętej w parku miejskim

W niedzielny wieczór 29 czerwca park miejski w Nowych Skalmierzycach wypełniły dźwięki muzyki na żywo.

Wszystko za sprawą koncertu „Powitanie lata”, na który mieszkańców zaprosili Burmistrz Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce Jerzy Łukasz Walczak oraz Miejsko-Gminna Orkiestra Dęta przy OSP Skalmierzyce.

Publiczność mogła usłyszeć zarówno

klasyczne utwory orkiestrowe, jak i popularne aranżacje muzyki filmowej i rozrywkowej. W programie znalazły się m.in. kompozycje Glenna Millera, Ennia Morricone, Adele czy Bonnie Tyler. Nie zabrakło również energicznych wykonań takich hitów jak *The Final Countdown* czy *I Need a Hero*.

Występ orkiestry został nagrodzony gromkimi brawami, którymi artystów obdarzyli licznie zgromadzeni mieszkańcy oraz burmistrz Jerzy Łukasz Walczak.

Koncert był doskonałą okazją, by przywitać lato w radosnej atmosferze i spędzić czas w gronie rodziny oraz przyjaciół.

Magdalena Kąpielska

Wielki sportowy sukces Nadii Galewskiej

Mieszkancka Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, Nadia Galewska – niezwykle utalentowana piłkarka ręczna – wraz z drużyną wywalczyła złoty medal Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży 2025 w kategorii dziewcząt.

Finał rozgrywek odbył się 17 kwietnia w Łomży, a organizatorem wydarzenia była Podlaska Federacja Sportu.

Radością z odniesionego sukcesu oraz opowieścią o drodze na sportowy szczyt Nadia i jej tata, a zarazem trener, podzieliли się z burmistrzem Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce podczas spotkania, które miało miejsce 10 lipca w skalmierzyc-

kim magistracie.

Gratuluje wspaniałego sukcesu! To dowód na to, że dzięki talentowi i ogromnemu zaangażowaniu marzenia się spełniają. Życzę dalszych sportowych triumfów i spełnienia kolejnych celów – zarówno na parkiecie, jak i poza nim – powiedział Jerzy Łukasz Walczak.

Magdalena Kąpielska

SZLAKIEM CIEKAWOŚCI
I. PIKNIK NAUKOWY
POD PATRONATEM BURMISTRZA
GMINY I MIASTA NOWE SKALMIERZYCE
JERZEGO ŁUKASZA WALCZAKA

STOISKO CENTRUM NAUKI I POKAZY KOPERNIK
STOISKO STREF SOWA Z CAŁEJ POLSKI

6. WRZEŚNIA 2025
13:00-19:00

PLAC PRZY CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ
"KOLEJARZ" W NOWYCH SKALMIERZYPACH

A STREFA KOSMOSU
B STREFA WARSZTATU I RĘKODZIELA
C STREFA ŻYWNOSCI I ZDROWIA
D STREFA RODZINNA
E STREFA HISTORII I CZASU

STREFA GASTRONOMICZNA **STREFA RELAKSU I ODPOCZYNKU** **STREFA SENSORYCZNA**

patroni medialni: **preart** **IC** **IESKA**
organizatorzy: **CENTRUM NAUKI KOPERNIK**
partnerzy: **SOWA** **Urząd Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce**

DJ Oli

Oliwier Michalak, 16-letni mieszkaniec naszej Gminy, wziął udział w konkursie „Wiśła Live!”. Jego utwór nie został zakwalifikowany przez jury do finału, ale to jeszcze nie koniec!

Poniżej znajdziecie kod QR – możecie zeskanować go telefonem lub wyszukać na YouTube kanał DJ Oli (Oliwier Michalak) Oficjal, aby posłuchać jego twórczości.

Serdecznie gratulujemy Oliwierowi odwagi, pasji i ogromnego talentu. Pokażmy, że wspieramy młode talenty!

Zapraszają:

Burmistrz Gminy i Miasta
Nowe Skalmierzyce
Jerzy Łukasz Walczak

oraz sołectwa: Czachory, Droszew,
Gałązki Wielkie, Gałązki Małe,
Głóski, Kotowiecko, Kurów,
Kościuszków, Miedzianów,
Trkusów i Żakowice

Gmina i Miasto
Nowe Skalmierzyce

DOŻYNKI GMINNE

30 SIERPNIA 2025

**STADION MIEJSKO-GMINNY
W NOWYCH SKALMIERZYCACH**

- 12.30 Msza św. dziękczynna plenerowa
- 13.30 Obrzęd dożynkowy
- 14.30 Miejsko-Gminna Orkiestra Dęta
przy OSP Skalmierzyce
- 15.30 Zespół Folklorystyczny SNUTKI
- 16.30 Program artystyczny CKiBP
- 17.15 Rozstrzygnięcie konkursu KGW
- 17.45 Zespół Woobee Doobee **WOOBEE DOOBEE**
- klasyka muzyki rozrywkowej
- 20.30 Gwiazda wieczoru
**KRZYSZTOF CUGOWSKI
Z ZESPOŁEM MISTRZÓW**
- 22.00-1.00 Zabawa taneczna

patronat:

wlkp24.info

ponadto:

LOTERIA FANTOWA

ATRAKCJE DLA NAJMŁODSZYCH STOISKA KGW

